

Till arbetspensionsanstalterna

PERIODISERING AV RETROAKTIVT UTBETALD PENSION I BESKATTNINGEN

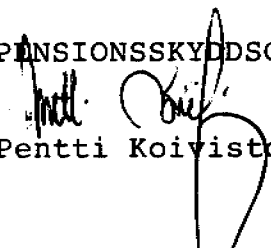
Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (RP 25/88).

I propositionen föreslås att sådana retroaktiva pensioner som utbetalas på grund av det lagstadgade pensionsskyddet betraktas som inkomst för de år till vilka pensionen hänför sig, om den skattskyldiga ställer krav på detta. Om den retroaktivt utbetalda pensionsinkomsten hänför sig till flera år än skatteåret och de två föregående åren, periodiseras pensionen så att den fördelas jämnt mellan skatteåret och de två föregående åren. Ett villkor för att det föreslagna förfarandet skall kunna tillämpas är att den retroaktiva pensionsinkomsten hänför sig till minst tre månader före skatteåret.

Enligt propositionen kan lagen tillämpas på sådan retroaktiv pensionsinkomst som utbetalats under eller efter 1986. Lagen kan tillämpas på sådana pensionsinkomster som har betalats under denna tid men som hänför sig till tiden före 1986, med iakttagande av förutsättningarna för skatterättelse. Krav på periodisering av utbetalningar som mottagits under 1986 bör dock framställas under 1988.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att riksdagen godkänt propositionen.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivistoinen

Tapio Karsikas

BILAGA

Regeringens proposition 25/88

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telefax (90) 1481172

Pankkitiliit Bankkonton

KOP 142610-4301
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 5041-6

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om skatt på inkomst och förmögenhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att de retroaktiva pensioner som baserar sig på lagstadgat pensionskydd på yrkande av den skattskyldige skall anses som inkomster för de år till vilka pensionen hänförs sig.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt sedan riksdagen har antagit den. Lagen kommer att tillämpas på retroaktiva pensioner som erhållits år 1986 eller senare.

MOTIVERING

1. Nuläge

I samband med reformen av folkpensions-systemet år 1982 infördes stadganden om att pensionens bas- och tilläggsdel som beviljas enligt folkpensionslagen är skattepliktig inkomst. För att man dock inte i praktiken skulle bli tvungen att betala skatt för den folkpension som hör till basutkomstskyddet eller för annan lika stor pension ändrades samtidigt avdragssystemet i lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt (1043/74) genom att till lagens 34 och 36 a §§ fogades stadganden om pensionsinkomstavdrag som beviljas vid stats- och kommunalbeskattningen. Till följd av avdragen stiger folkpensionens normala bas- och tilläggsdel eller annan lika stor pensionsinkomst som hänförs sig endast till skatteåret och som betalts till den skattskyldige under samma år inte till ett beskattningsbart belopp.

Enligt 2 § beskattningslagen (482/58) erläggs statsskatt för den inkomst som den skattskyldige haft under skatteåret samt kommunalskatt för skatteårets inkomst. Enligt gällande stadganden har det ingen betydelse om t.ex. rätten till pension har uppstått tidigare eller inte.

Pensionsinkomstavdragen är dimensionerade så att de lindrar beskattningen av en pensionsinkomst som är lika stor som folkpensionens bas- och tilläggsdel och som inflyter under ett skatteår. Är den totala inkomst som den skattskyldige erhåller större än detta belopp, är pensionsinkomstavdragen mindre eller beviljas inte. Då till den skattskyldige under ett skatteår betalas pensionsandelar som t.ex. på grund av att behandlingen dragit ut på tiden har överförts från tidigare år, är pensionsinkomstavdraget inte närmelsevis alltid tillräckligt för att täcka dem.

Beskattningen av pensionsinkomst är lindrigare än beskattningen av annan inkomst på pensionsinkomstavdragens verkningsområde. Det är inte motiverat att införa en lindrigare beskattning av pensionsinkomster oberoende av inkomstens belopp. På grund av pensionsinkomstavdragets degressivitet och statsbeskattningens progressivitet inverkar pensionstagarrens inkomstnivå under vissa skatteår mera än vanligt på beskattningen. En pensionsinkomst som på grund av pensionsinkomstavdragen kunde ha varit skattefri, om den hade betalats i tid, kan således till följd av fördröjd behandling eller t.ex. ändringssökande medföra skatt.

Det är dock inte alltid enbart ofördelaktigt för den skattskyldige att betalningen av pensionen överförs till någon annan tidpunkt än det år som pensionen hänför sig till. En överföring av betalningen av pensionen till året efter det år som pensionen hänför sig till föranleder också sådana situationer där pensionsinkomstavdraget för ett skatteår beviljas under det år som pensionen hänför sig till därför att den totala inkomsten under skatteåret på grund av fördröjd betalning beskattas under olika skatteår. Fördröjd betalning kan medföra ekonomiska fördelar även för makar.

Den progressiva statsbeskattningen drabbar i allmänhet hårdare en sådan inkomst som erhållits under skatteåret än en lika stor inkomst som beskattas under olika skatteår. För lindring av beskattningen av s.k. engångsinkomst och även engångsbetalning av pensionsinkomst kan den skattskyldige under vissa förutsättningar yrka på inkomstutjämning enligt 60 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet, som går ut på att lindra statsbeskattningens progressivitet. En förutsättning för tillämpning av paragrafen är att engångsinkomsten har influtit för mera än ett år, att den uppgår till minst 6 000 mk och att den utgör minst en fjärdedel av det sammanlagda beloppet skattepliktiga inkomster som den skattskyldige har erhållit under skatteåret. Detta betyder att pensionerna ofta inte faller inom tillämpningsområdet för paragrafen. Inkomstutjämningen lindrar inte heller kommunalbeskattningen, den kyrkliga beskattningen eller den försäkrades avgifter.

Den fördröjda betalningens inverkan på beskattningen av pensionsinkomster har i vissa fall lindrats med tillämpning av stadgandena om skattelättnad.

Riksdagens justitieombudsman har i ett brev till statsrådet, daterat den 20 maj 1986, ansett att den nuvarande situationen är otillfredsställande. Enligt brevet beror det missförhållande i beskattningen som gäller pensioner som betalas retroaktivt å ena sidan på pensionsanstalternas och myndigheternas förfarande och å andra sidan på gällande stadganden om beskattningen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om justitieombudsmannens berättelse (1987 rd. — grundlagsutskottets betänkande nr 6 — Justitieombudsmannens berättelse för år 1986) förutsatt att regeringen så snabbt som möjligt bereder ett förslag som leder till att de missför-

hållanden i beskattningen som föranleds av att pensionerna betalas retroaktivt avhjälpas. Enligt betänkandet bör revideringen utgå från att retroaktivt erhållna pensionsinkomster hänförs till de skatteår för vilka pensionen har betalats och att den skattskyldige på motsvarande sätt beviljas pensionsinkomstavdrag för varje år.

Enligt den åsikt som framförts i samma betänkande av grundlagsutskottet är det inte motiverat att uppskjuta denna enstaka revidering, och inte heller finns det några sådana tekniska orsaker som hindrar att detta missförhållande avhjälpas skilt från den övergripande reformen av beskattningen.

2. Föreslagna ändringar

På det sätt som grundlagsutskottet förutsätter föreslås att pensionsinkomsten periodiseras som inkomst för de år som pensionen hänför sig till, då det år som pensionen hänför sig till och betalningsåret är skilda. Eftersom en omfattande retroaktiv ändring av beskattningen av över en miljon skattskyldiga som har pensionsinkomster, om den utförs på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter, avsevärt skulle försvåra verkställandet av den ordinarie beskattningen och kräva en betydlig arbetsinsats av pensionsanstalterna föreslås att endast sådan retroaktiv pensionsinkomst som har betalats år 1986 eller senare skall att beröras av förslaget. Lagen kan då tillämpas på sådana pensionsinkomster som har betalats under denna tid, men som hänför sig till tiden före år 1986, med iakttagande av förutsättningarna för skatteändring. Yrkande på periodisering av prestationer som erhållits under år 1986 bör dock framställas under år 1988. Vidare föreslås att det föreslagna förfarandet skall tillämpas endast på retroaktiva pensioner som betalats för minst tre månader före betalningsårets början. En retroaktiv pension som hänför sig till flera år än skatteåret och de två föregående åren periodiseras så att den retroaktiva delen fördelas jämnt mellan skatteåret och de två föregående åren.

Eftersom det är omöjligt för skattemyndigheterna att vid sidan av den ordinarie beredningen av beskattningen hitta alla de fall som hör till tillämpningsområdet för förslaget och då tillämpningen av det föreslagna stadgandet annars i en del av fallen leder till ett för den skattskyldige ofördelaktigt resultat föreslås att

stadgandet skall tillämpas endast på den skattskyldiges initiativ. Det förutsätts att yrkandet på tillämpning av stadgandet framställs under det kalenderår som följer på betalningsåret för pensionen. Yrkandena skall behandlas med tillämpning av 82 § beskattningsslagen som gäller skatterättelse, om de inte hinner beaktas vid den normala beskattningen.

Enligt 82 § beskattningsslagen kan skatterättelse till den skattskyldiges nackdel göras inom två år efter det år under vilket beskattningen verkställdes. Skatterättelse till den skattskyldiges fördel kan göras inom fem år efter det år, under vilket beskattningen verkställdes eller även senare, om yrkandet framställts under ovan nämnda tid.

Tillämpningen av det föreslagna stadgandet förutsätter att försäkring- och pensionsanstalterna tillställer skattemyndigheterna nödvändiga uppgifter eftersom de skattskyldiga i stor utsträckning inte är deklareringskyldiga då det gäller pensionsinkomst. Uppgifterna om de pensioner som betalas under år 1988 och som hänförs till år 1987 torde tillställas skattestyrelsen i samband med årsanmälan liksom även senare de pensioner som hänförs till år 1988. Till övriga delar vore det mest ändamålsenligt att på den skattskyldiges begäran ge uppgifterna till honom så att han kan foga dem till det eventuella yrkandet.

Om de uppgifter som skall uppges i årsanmälan stadgas i 34 § förordningen om förskottsuppbörd (904/78). Enligt paragrafen bestämmes skattestyrelsen om de uppgifter som skall uppges och även vid behov närmare om uppgörande av årsanmälan.

Förslaget gäller lagstadgat pensionsskydd, också sådant som gäller lagstadgade frivilliga arrangemang för tilläggspensionsskydd. Lagförslaget gäller således utom folkpensioner och arbetspensioner, som baserar sig på olika pensionslagar även pensioner i enlighet på lagstadgat olycksfalls- och trafikförsäkringsskydd.

3. Verknningar i fråga om organisation och ekonomi

Förslaget minskar närmast intäkterna av reparationsskatterna, men i liten skala. I någon mån ökas skatteförvaltningens och pensionsanstalternas uppgifter.

De föreslagna stadgandena kan i vissa fall öka skattebördan för den skattskyldige. En

pensionsrat som betalas retroaktivt ökar vid tillämpningen inkomsterna under det år som pensionen hänförs till, varvid den skattskyldige kan gå miste om pensionsinkomstavrdraget under detta år. Det beror på den skattskyldiges inkomstnivå under olika skatteår om den sammanlagda verkan av tillämpningen av stadgandena sist och slutligen underlättar eller ökar skattebördan vid beskattningen under betalningsåret för pensionen och det år som pensionen hänförs till.

I fråga om beskattning av makar kan de föreslagna stadgandena också i vissa fall öka den totala skattebördan. Det pensionsinkomstavrdrag som den ena av makarna redan erhållit minskar om den andra också beskattas senare för pensionsinkomst under samma skatteår och beviljas pensionsinkomstavrdrag. Av folkpension som redan betalats till den ena av makarna krävs inte det överbetalda beloppet tillbaka, om det senare konstateras att även den andra maken haft rätt till folkpension. Men det överbetalda beloppet minskar dock något pensionsinkomstavrdraget.

Det är sannolikt att en del av pensionstagar- na kommer att yrka på att pensionsinkomsten skall periodiseras på nytt även om det har en ofördelaktig verkan. Skatteförvaltningen försöker i praktiken göra de skattskyldiga medvetna om de ofördelaktiga verkningar innan åtgärder vidtas.

Det är omöjligt att verkställa förskottsuppbörd av pensionsposter som redan betalats och det är även i övrigt svårt att dimensionera uppbörden rätt i de fall då betalningen fördröjts. I vissa fall kommer tillämpningen av de föreslagna stadgandena att leda till skatteuppbörden.

4. Lagstiftningsordning

Avsikten med förslaget är att minska betalningsförseningarnas inverkan på beskattningen. Även om det är möjligt att skattebördan i vissa fall kommer att öka på grund av den skattskyldiges yrkanden innebär de föreslagna ändringarna inte i och för sig att skattegrunderna skärps. Lagförslaget kan därför behandlas i den ordning som 66 § riksdagsordningen anger.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det riksdagen har godkänt lagförslaget. Lagen skall tillämpas på pensionsinkomster som baserar på lagstadgat pensions-

skydd, om de hänför sig till tiden före skatteåret och uppburits år 1986 eller senare.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag**om ändring av lagen om skatt på inkomst och förmögenhet**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 31 december 1974 om skatt på inkomst och förmögenhet (1043/74) en ny 24 a § som följer:

24 a §

Om en pensionsinkomst, som baserar sig på lagstadgat pensionskydd och som uppburits under skatteåret, i fråga om minst tre månader hänför sig till tiden före skatteåret, periodiseras pensionsinkomsten på den skattskyldiges yrkande som inkomst för det år till vilket pensionen hänför sig. Om en pensionsinkomst, som är av det slag som nu sagts och uppburits på en gång hänför sig till flera år än skatteåret och de två föregående åren, periodiseras den som tre lika stora poster för skatteåret och de två föregående åren.

Yrkande på att en pensionsinkomst skall periodiseras skall framställas inom kalender-

året efter det år då pensionen betalats. I fråga om redan verkställda beskattningar iaktas i tillämpliga delar det förfarande som nämns i 82 § beskattningsslagen.

Denna lag träder i kraft den 1988. Den tillämpas på en år 1986 eller senare uppburen pensionsinkomst, som baserar sig på lagstadgat pensionskydd och som hänför sig till tiden före skatteåret.

Yrkande på periodisering av pensioner som uppburits under år 1986 skall framställas före utgången av kalenderåret 1988.

Helsingfors den 25 mars 1988

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Ulla Puolanne